

CRISTINA ZIBILIANU, GABRIEL ZIBILIANU, TIBERIU ZIBILIANU

IOAN ZIBILIANU
Metaloplastie

**CRISTINA ZIBILIANU, GABRIEL ZIBILIANU,
TIBERIU ZIBILIANU**

IOAN ZIBILIANU

Metaloplastie

Ediție revizuită și completată, 2018

**Editura NICO
TÂRGU-MUREȘ
2018**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**ZIBILIANU, CRISTINA, GABRIEL ZIBILIANU, TIBERIU
ZIBILIANU**

Ioan Zibilianu: Metaloplastie / Cristina Zibilianu, Gabriel
Zibilianu, Tiberiu Zibilianu - Târgu-Mureș : Editura NICO, 2018

ISBN 978-606-546-146-8

- I. Băciuț, Nicolae (Artă & meserie)
- II. Mureșan, Vasile (Arta lui Zibileanu)
- III. Opriș, Ilarie Gh. (Cuvânt înainte)

Coperta: Alexandru Tcaciuc
Fotografii: Báthori Zsigmond

Copyright (c) Ioan Zibilianu, 2018
Toate drepturile rezervate
Tehnoredactare: Tcaciuc Alexandru

Tiparul executat la INTERMEDIA GROUP SRL
Târgu-Mureș, str. Iuliu Maniu nr. 14, telefon: 0265-216666
ROMÂNIA

Artă & meserie

Metaloplastia nu este unul dintre genurile prea intens frecventate acum la noi, iar cei care încă se mai manifestă în teritoriile ei nu sunt niște privilegiați ai sortii. Nici nu se regăsesc printre cei care se înzorzonează cu studii academice, ca singură garanție a profesionalismului, ori reper al valorii. (O paranteză trebuie să fac aici, în acest sens, pentru că, de curând, un artist italian, care expusese la Sibiu, la Muzeul Bruckenthal, a fost refuzat la Târgu-Mureș, pentru că e... amator, artistul neavând studii de specialitate. Ce-a fost valoare la Sibiu, la Târgu-Mureș nu mai corespunde. S-a schimbat meridianul geografic!)

O situație similară cu a metaloplasticienilor e în cazul artiștilor sticlari, în ambele situații existând, aparent, o intersecare cu factorii tehnico-industriali, de neignorat în astfel de practici artistice.

Diferența, în metaloplastie, o face șablonul, care distruge unicitatea și pune în evidență doar meșteșugul. (Păstrez, din adolescență o astfel de piesă metaloplastică, cumpărată din comerț, cu imaginea Liceului „Liviu Rebreanu” din Bistrița, în care am studiat, plus un vas ornamental, primit ca premiu la un concurs de poezie – piese bine lucrate, dar produse de serie.)

Până la urmă, salvarea în aspirațiile artistice în domeniul metaloplastiei vine din originalitate și unicitate, ca prime trepte ale metaforei plastice.

Ion Zibilianu este, indiscutabil, înzestrat și cu har și cu măiestrie. Lucrările sale ilustrează, înainte de toate, interesul autorului pentru istorie, pentru figurile sale reprezentative, portretistica fiind decisivă în acest sens. Portretul e tratat în limitele tehnicii, cu tendințe realiste, dar și cu tușe ale reprezentării naive.

Arta sa și-o revelează cu adevărat în piesele în care ornamentica îl apropie de rafinamentul oriental, în special în cazul talerelor sale. Acolo artistul e la el acasă, iar arabescurile proprii capătă distincție. Nici pocalele, potirele sale nu sunt mai prejos.

Dincolo de tehnicile proprii metaloplastiei, Ion Zibilianu a știut să ducă până în ultimele consecințe demersul său, șlefuirea ducând la un balans de lumini și umbre, în care volumele capătă altă pregnanță.

Temele și motivele (florale, vânătoarești) alese de Ion Zibilianu urcă tradiția în modernitate, într-un echilibru compozițional.

Ion Zibilianu și-a perfecționat arta sa, cu unele întreruperi, mai bine de patru decenii. Timp în care a acumulat suficientă cultură tehnică specifică domeniului, făcându-și simțită prezența expozițională, ceea ce i-a adus nu puțină notorietate.

La o vârstă venerabilă, Ion Zibilianu continuă să lucreze, cu mai multă migală și rigoare, constituindu-și un adevărat patrimoniu, o colecție – câtă vreme nu se prea îndură să-și înstrăineze piesele – care merită să fie cunoscută.

Nicolae BĂCIUȚ

Arta lui Ioan Zibilianu

De-a lungul timpului, orfevrăria s-a ridicat de la nivel de meșteșug, la cel de artă. S-au făurit cupe, potire, patene (talere), bijuterii și alte obiecte de uz comun, care în cazul artiștilor au devenit obiecte de artă. Dar oare, cum și prin ce mijloace tehnice și artistice se manifestă în metaloplastie meșterul artist, Ioan Zibilianu? De cele mai multe ori, artistul folosește arama (cuprul), ca materie primă, pe care o prelucrează prin ciocănire pe nicovală, pe bucăți de plumb sau pe un suport special, în care domină smoala. Ciocănirea se face cu diferite ciocane și ponsoane, pe ambele fețe ale plăcii de aramă. Motivele decorative cel mai des folosite sunt cele vegetale și anume: frunze, flori, vrejuri, precum și cele animale: grifon, cerbi, căprioare, vulturi, păuni și cocoși de munte. Cel mai adesea, motivul vrejului este tratat în manieră

art-nouveau. Motivele mai sus arătate constituie module repetative, care crează un ritm binevenit decorului. Floarea și vrejul, tratate alternativ crează un ritm binar, care vine să scoată în evidență motivul central. Totodată, suprafețele șlefuite, lucioase, vin să alterneze cu suprafețele pansonate, care sunt mai întunecate și mate. Astfel, artistul crează o suprafață interesantă, vie și armonioasă, care atrage atenția privitorului. Armonia reiese și din proporția impecabilă găsită între elementele constitutive ale obiectului de artă. Prin îndemânarea și măiestria sa, Ioan Zibilianu, îmi amintește de marii maieștrii orfevrari ai secolelor trecute din Brașov, Sighișoara, Mediaș și Sibiu. Doresc să adaug că, și în secolul XX, am cunoscut un mare maestru la Cluj, pe Furhmann.

Fiecare patenă, cupă, potir sau fructieră a maestrului Ioan Zibilianu, se constituie în operă de artă. Țin să adaug că, și motivul solar precum și spirala, valul și emisfera au fost utilizate ca decorație. Dar oare aceste obiecte mai sunt utilizate în gospodărie sau în instituții? Tot mai rar. Atunci pentru ce se confecționează aceste obiecte? Pentru că, fiecare obiect de artă, are o semnificație profundă și anume: cupa simbolizează belșugul sau vasul, care conține elixirul nemuririi, Sfântul Graal, în care s-a strâns sângele lui Isus Hristos. Cupa conține sângele, principiul vieții, ea corespunde inimii și centrului. Potirul este și el simbolul Graalului, precum și simbol al corabiei, al arcei, care conține germenii renașterii ciclice, al tradiției pierdute. Cupele euharistice, care conțin trupul și sângele lui Hristos au simbol analog cu cel al Graalului.

Cupa este și simbol al pregătirii pentru comuniune în adorare și dragoste, este cupa dragostei sau vinului bucuriei, este totodată simbol feminin, este vasul în care se toarnă viață.

Cuprul sau arama reprezintă apa, principiul fundamental al vieții. Același simbol îl au și patena (farfuria) și în plus mai semnifică și dăruirea de sine.

Soarele, care apare în centrul patenelor este simbolul luminii și al vieții. Soarele se află în centrul cerului așa cum inima se află în centrul pământului; este vorba de soarele spiritual, care reprezintă cunoașterea, central spiritual primordial. Isus este reprezentat ca un soare, care răspândește dreptate, este soarele adevărului, soarele spiritual, inima lumii.

Principiul solar este figurat printr-un mare număr de flori și animale, cum ar fi: crizantema, lotus, floarea soarelui, vulturul, și cerbul, motive decorative întâlnite în lucrările lui Ioan Zibilianu.

Păunul este și el un simbol solar, simbol al frumuseții, al vanității. Penajul deschis reprezintă cerul înstelat, simbol al nemuririi.

Vulturul, pasăre solară, rege al păsărilor, simbolizează spiritualitatea superioară. Figura vulturului indică regalitatea, tendința spre culmi, zbor iute, agilitate, și vigoare. Vulturul este și simbol al contemplării, este identificat cu Hristos în anumite scrieri din Evul mediu, și este atribuit Sfintei Evanghelii a lui Ioan. Misticii din Evul mediu compară rugăciunea cu aripile vulturului, care se ridică spre lumină. Totodată prin caracterul lui de pasăre de pradă, simbolizează voința și puterea neînduplecată și mistuitoare. Dar vulturul poate fi simbolul lui antichrist, simbol al orgoliului, opresiunii, prădării, cruzimii și lăcomiei.

Cerbul este asemuit cu arborele vieții, el este vestitorul luminii, mediator între cer și pământ, aparținând unei serii de simboluri asociate, ca: arborele vieții, coarnele și crucea. Alte teme abordate de artist, sunt portretele de călugări, copii, fete, femei și a lui Dracula.

Două dintre compozițiile din album, reprezintă: prima, o scenă de luptă și a doua, cu un cosaș.

Dacă privim operele maestrului Ioan Zibilianu, trebuie să cunoaștem semnificația fiecărui simbol și astfel vom intra într-o lume fantastică, unde floarea, pasărea, valul, cerbul și alte elemente decorative pot avea semnificații filosofice profunde.

Nu știu dacă artistul s-a gândit la ele, dar mie îmi place să cred, că da, pentru că, altfel nu le-am fi întâlnit în toate operele sale.

Merită să luați în mână o patenă sau o cupă sau un potir și să-l citiți!

Încercați, și veți fi foarte mulțumiți!

Prof. Vasile MUREȘAN
artist plastic, muzeograf expert

Cuvânt înainte

Căutând semnificația cuvântului metaloplastie în diferite dicționare am găsit următoarea explicație: „procedeu de obținere a unui material metaloplastic; modelare a unui material”. Material metaloplastic însemnând un material, care are proprietăți de metal și de material plastic”. Această definiție a cuvântului metaloplastie nu acoperă activitatea distinsului nostru coleg, Ioan Zibilianu, decât într-o mică măsură.

Pentru a găsi explicația cea mai aproape de adevăr, ar fi potrivită o incursiune în istoria artei. Încă de acum 6000 de ani, în Mesopotania, artiștii confecționau obiecte de artă din aur, argint și din alte metale. Asemenea obiecte au fost descoperite în piramidele din Egipt și în Dacia. Începând cu secolul al XIV-lea, în Europa au apărut în principalele orașe, ateliere de orfevrărie în care artiștii confecționau obiecte de artă din metal prețios. Mai târziu, artiști celebri precum italianul Benvenuto Cellini (1500-1571), germanul Wentzer Jamnitzer (1508-1583), sibianul Hann Sebastian (1644-1713), au lăsat posterității adevărate opere de artă, prezente în marile muzee ale lumii.

Este necesară precizarea, că aproape pe lângă fiecare mănăstire existau alteliere, în care meșteri arfevrari prelucrau artistic aurul și argintul, drept dovadă este mulțimea obiectelor de cult, existente în muzeele din România.

Inspirată din orfevrărie („meșteșugul creării obiectelor de artă aplicată, din metale prețioase”), metaloplastia preia tradiția, dar metalul folosit este cuprul sau aliajul de cupru și zinc. Istoria mai recentă a metaloplastiei își are originea în arta prelucrării cuprului, în atelierele din Cetatea Medievală a Sighișoarei și din orașele Brașov, Târgu-Mureș, Mediaș, Reghin etc.

În anul 1970, în Târgu-Mureș, erau puțini cei care se ocupau de această artă, a prelucrării cuprului. Unul dintre aceștia este tehnicianul Berecz Ferenc, originar din Mediaș, care a venit pentru a se angaja la Combinatul de Îngrășămintă Chimice „Azomureș”. Încă de când era elev, la Mediaș, acesta s-a ocupat de prelucrarea cuprului, făcându-și ucenicia pe lângă meșterii localnici, consacrați. Locul de muncă i-a oferit posibilitatea de a desena și de a prelucra tabla de cupru, (care era ușor de procurat). Pentru obținerea unei forme de cupă era necesară operațiunea de „ambutisare” pe strung. Atunci, a apelat la strungarul Ioan Zibilianu, împreună cu care au pus la punct tehnica necesară aceste operațiuni. S-au împrietenit și au început să lucreze împreună. Tehnica prelucrării artistice a tablei de cupru s-a extins la prieteni și cunoscuți, așa că, prin anul 1974 practicau această artă: Tamás Pál, Ötvös Károly, Ioan Gliga, Ilarie Opriș, Gheorghe Strete, Ioan Munteanu, Petru Moga și Takács Albert, toți angajați ai Combinatului „Azomureș”. Activitatea celor peste 40 de tineri artiști

plastici: pictori, sculptori și metaloplasticieni, a atras atenția secretarului și responsabilului cultural al Comitetului sindical „Azomureș”, domnul Gheorghe Vanga, mare iubitor de artă, prin urmare, acesta i-a sprijinit atât material cât și prin organizarea unor expoziții și excursii tematice la muzee și mănăstiri.

În anul 1975 s-a înființat Clubul „Azomureș” pentru artiștii plastici, avându-l ca președinte pe Petru Moga și ca vicepreședinți pe Berecz Ferenc și Ilarie Opriș. Acest club a stat la baza înființării în ianuarie 1977 a Asociației Artiștilor Plastici din județul Mureș, în care și-au găsit loc de afirmare și artiștii metaloplasticieni.

Trebuie să menționez, că tot în aceea perioadă a venit în Târgu-Mureș și artistul Mohr Lajos care se ocupa de prelucrarea artistică a cuprului, și care s-a împrietenit cu artistul Berecz Ferenc. Lucrările lor, prezente la expoziții, și la magazinul fondului plastic, au influențat pe toți artiștii din acest domeniu din oraș.

Artistul Ioan Zibilianu, talentat, harnic și consecvent, s-a afirmat încă din primii ani de activitate, cu o prezență permanentă în sălile de expoziții târgumureșene: „Azomureș”, „Apollo”, „Prodcomplex”, Casa de Cultură a Sindicatelor, Palatul Culturii, Galeria de Artă, „Unirea”, în orașele județului Mureș, cât și în țară.

Consider, că în prezent este cel mai reprezentativ artist în acest domeniu al artei prelucrării cuprului, din județul Mureș. Prin obiectele de artă realizate în ultimii ani, dovedește maturitate artistică și cunoaștere perfectă a tehnicii, înscriindu-se definitiv și cu cinste în istoria artei mureșene.

Ilarie Gh. OPRIȘ

Scurt istoric

Cea mai veche atestare scrisă despre arta prelucrării metalelor prețioase în Transilvania (din sec. V î.Hr.) i-o datorăm „părintelui istoriei”, Herodot, care consemnează despre expediția războinică din anul 514 î.Hr. a regelui perșilor, Darius Histarpes, care a trecut Dunărea, războindu-se cu sciții, de bunăseamă în cautare de aur.

Herodot mai vorbește despre agatârșii¹ care locuiau la izvoarele râului Maris (Mureș): „*Agatârșii sunt bărbații cei mai gingași și care poartă mereu podoabe de aur.*”

Mențiunea făcută de Herodot legat de podoabele de aur pe care le purtau, ne indică una din ocupațiile de bază ale agatârșilor, extragerea metalelor prețioase și neprețioase din munții Apuseni și prelucrarea lor.

Herodot a călătorit în regiunile pontice și a strâns de aici informații neprețuite despre sciții care locuiau în acea vreme în stepele din nordul Mării Negre, precum și în ținuturile de dincolo de Nistru și Carpați.

Urme ale trecerii sciților pe la noi, datând din secolele VII-V î.Hr., s-au găsit pe tot cuprinsul țării noastre: arcuri și tolbe cu săgeți în mormintele din Transilvania, Moldova și Dobrogea, de asemenea vre-o sută de akinakes (spadă scurtă), unele având mânere ornate cu motive zoomorfe specifice.

Aurul era însă cunoscut în aceste locuri cu milenii înainte de a fi fost consemnat în scrieri. Ne-o arată vestigiile decoperite pe tot cuprinsul țării, care dovedesc că primele obiecte metalice au fost făurite la noi în neoliticul timpuriu – în epoca de început a pietrei șlefuite. Primele metale obținute, în secolele V-IV î.Hr. au fost aceleași ca peste tot în lume – aurul și arama. Apoi a apărut bronzul, aliajul natural de cupru și cositor rezultat din minereuri care conțineau aceste metale. Abia după însușirea tehnicilor necesare obținerii metalelor arătate a venit pe lume fierul, deoarece metalul acesta robust și aparent atât de modest implica, pentru a fi produs, o tehnologie cu mult mai dificilă decât metalele native, aurul și arama sau aliajul „antepreparat” de natură, bronzul.

Transilvania deținea cele mai bogate zăcăminte de aur din Europa, ceea ce a determinat o deosebită înflorire a artei prelucrării metalelor prețioase către mijlocul epocii bronzului (cca. 1500 î.e.n). Din această etapă s-au descoperit numeroase aplice și bumbi circulari, coloane, pandative și brățări ca cele de la Săculeni, Șmig, Grăniceri, Bica, Târgu Mureș, Sarasău etc., care constituiau podoabele și însemnele distinctive ale căpeteniilor militare. Mantiile și tunicile simple erau prinse cu fibule, cingătorile de piele erau acoperite cu plăci de aur fin ciocănite.

Mai târziu, când la nord de Dunăre s-a întemeiat statul dacilor, puterea regilor daci s-a sprijinit într-o mare măsură pe aurul extras din apele și din pământul țării lor.

¹ (Agathyrsi) - nume dat tracilor marcați de influența scită.

Istoricii greci ne-au lăsat mărturii despre marii regi ai dacilor din secolele III-I î.Hr. Printre aceștia se numără Dromichetes și Burebista, după spusele cronicarilor suverani puternici și bogați, „deoarece posedau mult aur”.

Conducătorii dacilor au apreciat corect rolul aurului în acea epocă, așa se explică așezarea cetăților dacice, precum și a capitalei, Sarmisegetusa, în inima Munților Orăștiei, în locuri greu accesibile pentru atacatori, situate în imediata apropiere a minelor de aur și de fier.

În anul 101, când împăratul Traian a început pregătirile militare pentru războiul cu dacii, pe lângă motivele de ordin politic – Dacia, un stat puternic, devenise o amenințare la granițele imperiului -, un rol decisiv l-au avut și rezervele importante de aur ale țării. Decebal pierde primul război purtat la Tapae între anii 101 și 102, iar după un scurt interval de pace, în 105 legiunile lui Traian trec podul de piatră lung de 1135 de metri (Turnul Severin) construit de arhitectul grec Apolodor din Damasc, ceea ce a marcat începutul celui de-al doilea război, iar după un an, în 106, Decebal este învins. Traian lărgiște hotarele imperiului, dându-i numele de Dacia Felix – Dacia fericită.

În scena nr. CXXXVIII din relieful Columnei lui Traian de la Roma, este reprezentată încărcătura grea de obiecte de aur - vase, cupe și podoabe - purtate pe cai vânjoși de munte, coborând de pe înălțimile unde se găseau cetățile dacice. Sunt „comorile lui Decebal” transportate spre capitala marelui imperiu.

Noii stăpânitori au continuat pe scară largă, într-un mod încă mai organizat, exploatarea aurului din zăcămintele Munților Apuseni (Abrud, Zlatna, Brad, Băița etc.) și din nisipurile râurilor aurifere (Arieș, Mureș etc.). Aceste mine trec în stăpânirea directă a împăratului. Ele depind de un „*procurator aurarium*”, administrator general al exploatării. Lucrări de aur și argint locale, îndeosebi obiecte de podoabă, circulă frecvent în această epocă.

Atestată documentar încă din secolul XII, argintăria s-a dezvoltat cu precădere în Transilvania, unde a beneficiat de exploatarea locale de aur și argint, principalele centre de producție fiind în orașele Sibiu, Brașov, Cluj-Napoca, Sighișoara, Bistrița, Oradea, Mediaș.

Cele mai vechi piese de argintărie păstrate în Transilvania aparțin stilului gotic și datează din secolul XIV. Pentru această etapă timpurie, mărturiile despre arta metalelor în Transilvania sunt menționate și de izvoare scrise care insistă asupra bogăției excepționale a acestui ținut cu „râuri din nisipul cărora se culege aurul de calitate superioară”.

Tot cronicarii ne informează asupra bogățiilor găsite cu ocazia cuceririi ținuturilor din centrul Transilvaniei. Din tezaurele de aur, giuvaieruri și pietre nestemate pe care Ștefan I le ridică de la principii din Transilvania, sunt înzestrate bisericile înălțate de el la Alba Regală și Buda. Primele știri care menționează cu nume meșteri aurari și argintari, datează din secolul al XIV-lea. La Sibiu, în anul 1346, lucrează un aurar pe nume Kunz Goldsmit, căruia orașul îi plătește în două rânduri sume importante pentru o serie de lucrări executate de el. În 1359 este menționat la Aiud Ștefan aurarul (aurifex). În 1387, un „aurifaber” face parte dintre cei doisprezece membri ai sfatului orășenesc.

În a doua jumătate a secolului al XIV-lea, știrile despre meșterii metalelor prețioase se înmulțesc, deși ei nu apar încă organizați în bresle.

În această perioadă argintăria Transilvană se află într-o continuă ascensiune, operele meșterilor argintari se caracterizează prin complexitate stilistică și acuratețe tehnică, ridicate adesea la treapta virtuozității. Sibiu, Bistrița și Brașovul, urmate de Mediaș și Sighișoara erau reputeate încă din secolul al XIV-lea pentru iscusitele ateliere de argintari.

Tîrgu Mureș, 1632

Tîrgu Mureș, sec. XVIII

Sibiu, sec. XVI

Sibiu, sec. XVII

Mediaș, sec. XVI

Mediaș, sec. XVII

Mediaș, sec. XVIII

Sighișoara, 1533

Bistrița, sec. XVI

Brașov, sec. XVI

Brașov, 1686

Cluj-Napoca, sec. XV

Făgăraș, sec. XVII

Oradea, sec. XVII

În veacurile următoare s-au afirmat în paralel centrele din Baia-Mare, bogată în zăcămintele aurifere, Clujul, căruia meșteșugul aurăriei i-a adus faima de „orașul comoară”, Oradea, în sfârșit cele cu un rol secundar, ca: Alba Iulia, Târgu Mureș, Satu Mare, Aiud și Dej.

Date sigure referitor la organizarea în bresle a argintarilor deținem doar din secolul al XV-lea, ceea ce nu exclude, firește, posibilitatea existenței lor faptice într-o fază anterioară, ci mai curând o implică.

Formarea breslelor reprezintă un fapt foarte important atât pentru cunoașterea reglementării raporturilor dintre calfe și meșteri, cât și din punct de vedere al calității lucrărilor. Purity metalului folosit, ca și perfecțiunea execuției din punct de vedere tehnic și artistic erau verificate de cei mai înzestrați artiști care aveau în același timp și rolul meșterilor de control. Modul de organizare a breslelor și regulile impuse aurarilor sunt consfințite de statute care ni s-au păstrat abia din veacul al XV-lea. Obligația pentru membri breslei de a ștanța pe obiecte semnul de recunoaștere a orașului și a meșterului de recunoaștere se introduce însă în Transilvania în secolul al XVI-lea, de aceea lucrările mai vechi, realizate în atelierele locale nu sunt marcate. Aurul trebuia să fie de 18-20 carate, iar argintul de 14-15 carate. Cea mai veche tablă de breaslă, realizată în plumb, poartă semnele aurarilor din Sibiu. Ni s-a transmis de asemenea sigiliul breslei aurarilor clujeni din secolul XV și tabla meșterilor din Brașov, datând din anul 1556, un document prețios pentru cunoașterea atmosferei unui atelier din veacul al XVI-lea.

Prin numărul și bogăția de care dispuneau, breslele de aurari au jucat un rol important în conducerea orașelor transilvane, argintarii fiind juși și membri în conducerea sfaturilor.

În același timp ele au contribuit la înălțarea zidurilor și turnurilor de apărare ale orașelor Sibiu și Sighișoara. În cel din urmă oraș intrarea în vechea cetate este străjuită până azi de puternicul turn al aurarilor.

Epoca de maximă înflorire a meșteșugului metalelor prețioase și de proprietate a breslelor în Transilvania este veacul al XVI-lea, vreme în care argintari transilvăneni lucrează pentru Țara Românească și Moldova, cât și pentru Imperiul Otoman și Ungar, căpătându-și o faimă europeană.

Izvoarele din acea perioadă dau indicații prețioase asupra numărului de meșteri care lucrau în principalele centre ale Transilvaniei. În 1571 existau 33 meșteri aurari la Sibiu. În a doua jumătate a veacului al XVI-lea, la Brașov, cel mai activ centru pentru meșteșugul metalelor prețioase, lucrau simultan cca. 40 de argintari, ale căror produse erau căutate în mod deosebit la est și sud de Carpați.

Beneficiind de o dezvoltare ascendentă, breslele își constituiseră progresiv un patrimoniu statornic de bunuri mobile și imobiliare. Proprietățile funciare întruneau - pe lângă casa în care se afla sediul corporației - vii, heleștee cu pești, grădini, fânețe și pământuri arabile, uneori și mori, iar la acestea se adăugau sumele în bani lichizi.

Dar pentru a face parte din breaslă și a primi statutul de meșter, trebuia să urmezi ucenicia în unul sau chiar mai multe ateliere. Aceste calfe peregrine care cutreierau Europa în lung și în lat, ivindu-se uneori în cele mai neașteptate sensuri, le datorăm în mare parte contactele directe stabilite între atelierele autohtone și cele straine, de asemenea relativa unitate stilistică a argintăriei europene. Ei constituiau tot odată cel mai activ factor de vehiculare a cărților cu model, a așaziselor „patroane” destinate anume pentru uzul aurarilor.

Dar peregrinările luau și direcția inversă. Numeroasele calfe de argintari veneau din Germania, Austria, Ungaria, Slovacia și Polonia, căutând cele mai renumite ateliere transilvănene.

Aceste calfe, pentru a primi statutul de meșter, trebuiau să dea un examen. De exemplu la Sibiu, în mod uzual lucrarea de meșter prevedea trei probe obligatorii: un vas ce reprezenta proba principală, un sigiliu cu ecuson și un inel cu piatră încrustată, uneori o lingură sau un alt tacâm. La Sibiu piesele trebuiau lucrate în atelierul unuia din staroști.

Întocmai ca în arhitectură, sculptură în piatră și în lemn, pictură și broderie, cele mai valoroase opere de argintărie s-au creat în secolele XV-XVI. În operele păstrate din această etapă se pot deosebi două tendințe, care în argintărie, mai mult decât în celelalte domenii artistice, se îmbină atât de organic, încât duc la noi sinteze.

În Transilvania întreaga artă este de stil gotic. Meșterii aurari își fac ucenicia sau primesc modelele din vestitele centre de argintărie germană Nürnberg și Augsburg. De aceea formele obiectelor le reproduc pe acelea ale arhitecturii gotice, iar ornamentația dominată de vrejuri cu frunză de iederă și trifoiul ajurat este similară cu aceea a sculpturii în piatră. Ca și în arhitectură, trăsăturile esențiale ale stilului gotic se mențin, persistând uneori pe aceeași lucrare îmbinate cu noile elemente ale Renașterii.

Desfășurându-se către mijlocul secolului al XVI-lea în arta orfevrării transilvănene, Renașterea determinase profunde modificări atât în domeniul tehnic, cât și în cel morfologic – interpretativ.

Revoluționarea alfabetului ornamental a echivalat cu o mutație stilistică, provocând afirmarea unui sentiment al naturii prevestit de goticul târziu, cu o libertate și o exuberanță imaginativă ce relevă victoria deplină a spiritului laic. Devenind tot mai frecvente, obiectele de uz profan concurează în număr mare odoarele bisericești și uneori li se substituie pentru funcțiunile cultului.

În argintărie elementele vegetale, scenele de gen sau subiectele mitologice iau locul temelor religioase, persistând doar cele din Vechiul Testament. Datorită acestui fapt, compozițiile cu conținut religios, obișnuite în arta Țării Românești, devin treptat străine meșterilor ardeleni. Totuși, unii artiști ca Georg May II, Sebastian Hann, Petrus Hiemesch II caută să se integreze cât mai mult stilului artei românești, atât din punct de vedere al conținutului, cât și al stilului. Argintarii acestui veac optează pentru efectele sculpturale. Procedul boselării, practicat îndeosebi în perioada goticului târziu și slujind la realizarea unor motive cu aspectul unor baze (cocoșe) hemisferice sau elipsoidale, se menține în secolul al XVII-lea, dar este amplu concurat de relieful prin ciocănire. Mai puțin proeminente, ornamentele sunt obținute prin ciocănirea pe dos a foi de argint, indusă cu un strat de rășină (mastic), așezată peste o matriță de lemn sau de metal, ale cărei forme se transpun prin lovituri mărunte și dese. În felul acesta tranziția plastică a suprafețelor devine moderată, punând în valoare gradația modelării. Tehnica aceasta își găsește completări prin corelarea cu procedul turnării, cizelării, gravării, zimțării sau punctării.

Meșterii aurari s-au preocupat îndeosebi de contururile rotunjite, atenuând asperitățile liniilor. Desenul lor este analitic, dând importanță detaliilor figurilor și îmbrăcăminții. Tratarea personajelor dintr-o compoziție tinde să oglindească realitatea, prin importanța pe care meșterul a dat-o tuturor amănuntelor anatomice ale feței sau trupului, ca și peisajului sau arhitecturilor. Gândirea artiștilor este plastică, urmărind prin tehnica lor efecte sculpturale în care relieful joacă un rol hotărâtor.

Unele dintre obiectele realizate de meșteri sunt turnate, piesele fiind executate separat, apoi cizelate și asamblate. Așa sunt lucrate cădelnițele și căzuile de stil gotic din secolele XV-XVI.

În Transilvania, încă de timpuriu cupele aurite ale potirelor sunt îmbrăcate într-o rețea de motive vegetale din argint (numit penel), pentru a obține efecte de culoare.

În afară de cizelură, gravura este frecvent utilizată în tehnica meșterilor a căror grijă pentru detaliu este evidentă, atât în realizarea figurilor, cât și a motivelor decorative. Obiectele din vremea Renașterii sunt fin gravate cu motive vegetale, folosind procedul chimic. Temele și elementele figurative de origine antică pe care la regăsim în aurăria transilvană din epoca Renașterii și cea a barocului – de la mijlocul secolului al XVI-lea până în primele decenii ale secolului al XVI-lea – sunt multiple și aparțin unor domenii variate. Ornamentele fitomorfe reproduc frunza de acant, vrejul viței de vie, ghirlanda cu fructe și flori, fructul de pin, cununa cu lauri; uneori cupele cu soclu iau forma unui ciorchine de struguri stilizat, susținut ocazional de un Bahus în

miniatură. Dintre motivele zoomorfe întâlnim: delfinul, șarpele, protomele de leu și de berbec, bufnița, iar din ornamentele de proveniență arhitectonică: denticulele, șiragurile de perle ovoidale.

Din acea mare gamă de obiecte de cult și laice făurite de orfevrii² transilvăneni se află și potirul, un vas liturgic alcătuit dintr-o cupă suspendată pe un picior cu talpă. Folosit atât în cultul ortodox, cât și în cel catolic și reformat, potirul reprezintă un important domeniu al argintăriei medievale din țara noastră, cu numeroase piese de înaltă valoare artistică.

În faza goticului târziu și a Renașterii, cupa se alungește și se îngustează, iar decorația suportului devine mai bogată, cu motive gravate sau traforate, cu reliefuri sau cu filigram, uneori combinat cu email, tehnică numită „modo transilvano”³. Decorația potirului se modifică neîncetat, evoluând către forme baroce, iar suportul cupei (panerul) se alungește.

În arta potirului transilvănean tipul de picior cu talpa hexalobă reprezenta o moștenire a stilului gotic, care își perpetuase apogeul în prima jumătate a secolului al XVI-lea. De aceeași proveniență este friza decorativă a panerului, derivată din friza cu fleuroane.

Deși atestă unele înrudiri cu tehnica decupărilor florale din goticul târziu, decorul vegetal traforat, la fel cu cel lucrat într-un delicat „repousse”⁴, aparține Renașterii. Nodul piriform constituie însă o inovație a cărei inițiativă pare a i se datora lui Hann, căci nu se întâlnește anterior în morfologia potirelor transilvănene.

Interesul pentru anumite rarități, cărora deseori superstiția le atribuia însușiri ieșite din comun, magice, este foarte veche în Europa. Din evul mediu argintul îngemănat de obicei cu aurul, smalțul, cu pietre prețioase sau semiprețioase a slujit la ferecarea și împodobirea unor piese a căror valoare era astfel sporită. Încă din evul mediu pietrelor prețioase și semiprețioase li se atribuiau puteri tămăduitoare și virtutea ocrotirii în cadrul unei simbolistici morale. Înzestrat de simbolistica medievală cu sensuri și mai surprinzătoare, oul de struț – clocit la soare și ca atare considerat întruchiparea imaculatei concepțiuni și gestații.

Artiștii argintari transformă cristalul de rocă, fildeșul, nuca de cocos, oul de struț și scoicile gigantice din specia *Nautilus* în somptuoase recipiente și pocale, determinând o adevărată modă în apusul și centrul Europei. Acestor iscusiți meșteșugari le datorăm și introducerea pocalelor în formă de ananas, motive de inspirație orientală frecvent întâlnite și pe brocarturi; de asemenea a pocalelor având forma unor ciorchine de strugure ce evocau îndepărtate tradiții elenistice. Pocale de acest tip, împreună cu cele având cupa din nucleu de cocos, apar deseori în argintăria

² Din limba franceză ~or – aur și limba franceză veche ~fevre – meșteșug.

³ denumire sub care este cunoscută, în documentele medievale (începând cu 1508), tehnica specială de decorare a pieselor de argintărie, constând din combinarea filigranului cu smalțul opac (sursa - dextonline.ro).

⁴ modelat în metal sau în piele prin percutare interioară destinată a provoca reliefuri; obiect astfel executat. (< fr. *repoussé*).

maghiară și în cea transilvană. Apoi din Transilvania asemenea pocale au trecut în țările române.

În Transilvania se păstrează un mare număr de potire de epocă gotică. La cele mai vechi, din secolul al XIV-lea, cupa este largă la gură și cu secțiune elipsoidală, piciorul este tronconic, iar talpa circulară; între picior și cupă se interpune un nod turtit.

În secolul al XV-lea, cupa rămâne aproape neschimbată, în schimb suportul se complică; talpa este polilobă sau poligonală, piciorul este tratat în fațete, iar nodul este striat sau decorat.

Perioada de maximă înflorire a argintăriei transilvane a fost între secolele XVI și XVII, perioadă în care și-a dobândit titlatura de cea mai renumită din Estul Europei. Se înțelege, acest renume îl datora acelor meșteri de excepție pe care i-a avut argintăria transilvană în acea perioadă, din rândul lor făcând parte și cei doi mari maeștrii, Sebastian Hann și Georg May II.

Sebastian Hann este reprezentantul unui moment de apogeu în arta argintăriei transilvane. La 27 iulie 1675 se consemna în registrul de breaslă al argintarilor sibieni primirea unui nou membru, un anume Sebastian Hann. Noul venit era imigrant din Levoča, capitala regiunii istorice Spiš, situată în estul Slovaciei, el fiind activ din 1675 până în 1713, și este autorul unui foarte mare număr de piese de argintărie laică și religioasă, păstrate în diferite colecții din țară și de peste hotare (căni cu capac, ferecături, potire, candelă, coloane etc.). Stilul său, foarte bogat în amintiri renaștentiste, este determinat de inovațiile barocului, el fiind considerat cel mai reprezentativ artist al barocului transilvănean, care îi conferă o particulară abundență ornamentală, caracteristic fiind și interesul pentru decorația istorică inspirată din gravurile de epocă, ceea ce devenise o tradiție pe tot cuprinsul Europei.

Sebastian Hann s-a inspirat în repetate rânduri din gravurile unor artiști de majoră importanță ca gravorul german Albrecht Dürer (1471-1528) sau gravorul german de origine elvețiană Matthäus Merian (1593-1650) născut în Basel, Elveția, considerat cel mai ilustru gravor german. Pentru Hann gravurile lui Merian au exercitat o atracție constantă, el fiind și singurul interpret autohton al lui Merian.

De la primele lucrări importante, stilul său, de o timpurie maturitate, se distinge prin virtuozitatea modelării, trădând o adevărată pasiune pentru efectele sculpturale reliefate prin ciocănire și potențate adesea până la „altorelief”. Bogată în motive fitomorfe și zoomorfe, opera sa este consacrată prin excelență prezentărilor umane pe care doar rareori le redă singularizat. Deși nu omite subiectele de inspirație biblică, Hann își manifestă cu precocitate preferința declarată pentru iconografia laică, inspirată din surse diverse. Temele istoriate pe care le interpretează aparțin mitologiei greco-romane, dar mai ales istoriei și legendelor Orientului apropiat, Elladei și Romei antice. Bogăția faptică a transpunerilor pe care argintarul le creează, preferințele sale, modul de grupare a temelor, tâlcul pe care îl subsumează, ne îngăduie să pătrundem esența unui conținut impregnat de spiritul umanismului. De aceea opera sa are pentru istoria argintăriei transilvănene din acea epocă semnificația unui esențial imbold novator, cu atât mai prețios, cu cât însușindu-și morfologia autohtonă, îi inoculează elementele unei funcții majore în conținut și limbaj.

Trebuie subliniată deosebirea esențială între stilul operelor lui Sebastian Hann lucrate pentru Transilvania și acelea al ferecăturilor din Țara Românească. Contactul cu arta Țării Românești i-a oferit lui Sebastian Hann prilejul fecund al unei noi experiențe artistice, impunându-i soluționarea unor probleme stilistice pentru el inedite; totodată a dovedit permeabilitatea sa și spiritul său deschis cunoașterii, niciodată refractar sau închistat în tipare preconcepute.

Generos și mare iubitor de artă, Constantin Brâncoveanu adresează numeroase comenzi aurarilor transilvăneni, printre care și lui Sebastian Hann, acesta realizând opere reprezentative pentru arta brâncovenească (ferecătura din 1693, dăruită mitropoliei din București; ferecătura de la Hurez, 1709, azi la Muzeul de Artă).

O altă piesă de excepție este executată de S. Hann în anul 1687, comandată de fiica domnitorului Șerban Cantacuzino, doamna Zmaranda, această piesă fiind o somptuoasă candelă din argint aurit.

Acest mare artist, care a fost și staroste a argintarilor sibieni între anii 1694-1712, a lăsat 28 de lucrări cunoscute în colecția din Transilvania, în afară de obiectele existente în Muzeul de Artă al Republicii și alte opere păstrate în Muzeul Național din Budapesta, precum și în alte colecții.

Însușirile sale temeinice și statornice, vădind o neconținută permeabilitate în fața resurselor novatoare și o amplă capacitate de absorbție a celor mai diferite înrâuriri, îi conferă aurarului din Sibiu un loc de certă importanță nu numai în sfera artei românești, ci și în cadrul vast al orfevrăriei europene.

Un alt maestru argintar din Transilvania a cărei operă este strâns legată de comenzile primite din Țara Românească este Georg May II, artistul de curte al lui Constantin Brâncoveanu. Îndelungată sa activitate artistică la Brașov, unde a lucrat în anii 1688-1712, fiind și staroste al breslei argintarilor, a fost în cea mai mare parte consacrată obiectelor care împodobeau ctitoriile acestui voievod. Din corespondența domnitorului cu pârgarul orașului Brașov privitoare la acest meșter, descendent al unei familii de argintari, reiese că el a lucrat la curtea Țării Românești venind în câteva rânduri la București, iar în 1709 aduce personal domnului o serie de obiecte pe care le lucrase în urma unor comenzi mai vechi.

Privită în ansamblu, opera acestui mare artist poate fi considerată cea mai reprezentativă pentru activitatea aurarilor brașoveni în Țara Românească. Ea nu este impresionantă numai ca număr, ci și ca valoare artistică. Mai mult decât toți ceilalți artiști ai vremii, Georg May II a cunoscut și a înțeles arta românească, urmărind să-și adapteze creația concepției diferite a lumii de la sud de Carpați, lucru evident atât în respectarea conținutului iconografic corespunzător bisericii răsăritene, cât și în interpretarea dată scenelor.

Georg May II nu este singurul aurar transilvan care a lucrat pentru clientela românească. În a doua jumătate a secolului al XVII-lea și la începutul secolului următor, numeroase opere sunt semnate de alți artiști, ca: Petrus Hiemesch II (1690-1721), Georg Heltner (m. 1672), Thomas Klosch (1649-1708), Martinus Thadeus (1683-1709), Thomas Lang (1717-1732), ș.a. Unii dintre ei trec chiar munții și se stabilesc în Țara Românească, cu toate restricțiile impuse de statutele breslei.

Cercetarea în ansamblu a argintăriei din țările române a dus nu numai la descoperirea unor noi meșteri și a unor noi opere, necunoscute încă, dar a lămurit mai precis relațiile artistice din Transilvania, Țara Românească și Moldova în acest domeniu.

În același timp s-a putut contura opera și personalitatea unor argintari din Brașov și Sibiu, care lucrează pentru ctitoriile Cantacuzinilor și ale lui Constantin Brâncoveanu. Contribuția meșterilor din Brașov și Sibiu a fost relevantă și subliniată și în studiile anterioare, ducând la concluzia că „argintăria noastră veche este însă absolut gotică și aceasta trimite la argintari din Ardeal”. Legătura dintre arta Țării Românești și aceea a argintarilor ardeleni nu se reduce însă doar la conținut, ci se resimte, mai ales în ultima treime a secolului XVII-lea, chiar în concepția și stilul acestor opere. Mari artiști, ca monogramistul „E.V.”, care realizează toate operele din vremea lui Șerban Cantacuzino, Georg May II, Sebastian Hann și Petrus Hiemesch II, care execută la comandă numeroase opere pentru ctitoriile lui Constantin Brâncoveanu, sunt influențați de concepția picturală dominantă în toată arta românească. La rândul lor, ei introduc în operele lucrate pentru Țara Românească o serie de elemente noi. Menționăm ca un fapt propriu evoluției acestei ramuri a artei metalelor prețioase, persistența formelor arhaice de tradiție bizantină până la sfârșitul secolului al XVI-lea. După această perioadă, concepția apuseană a meșterilor aurari din Transilvania este dominată, atât în domeniul argintăriei de cult, cât și al obiectelor profane. Informațiile oferite de izvoarele scrise sunt astfel completate prin glasul acestor obiecte, dovedind legăturile artistice permanente dintre Transilvania, Moldova și Țara Românească. Se consideră că argintăria oferă cele mai grăitoare dovezi de vehiculare a ideilor și formelor artistice prin circulația obiectelor și prin colaborarea meșterilor ce lucrau de o parte și de alta a Carpaților.

Pe teritoriul țării noastre s-au descoperit multe tezaure lăsate atât de popoarele migratoare, cât și de cele care au fost statornice pe aceste meleaguri. Aici putem enumera tezaurele de la Pietroasa, Apahida, Sânicolaul Mare, Șimleul Silvaniei, Orșova și multe altele, aceste tezaure aflându-se în muzeele din țară, cât și în muzeele din străinătate. Toate aceste tezaure descoperite, fiecare în parte, reprezintă istoria, arta și cultura celor care le-au creat.

Pe lângă toate aceste tezaure descoperite, Transilvania posedă un tezaur mult mai de preț, tezaurul lăsat de argintari transilvăneni, care este de o valoare inestimabilă. E greu de găsit un termen de comparație pentru evaluarea acestui tezaur, pentru că el reprezintă istoria, arta, cultura și bogăția Transilvaniei; totodată este și un factor decisiv în cultura transilvană din acea perioadă care a facilitat o colaborare benefică cu țările românești.

Operele argintarilor transilvăneni sunt de o valoare artistică remarcabilă, recunoscută în întreaga lume, ele fiind prezente în marile muzee din străinătate, cum ar fi: Muzeul Benaki din Atena, Déri Múzeum din Debrecen, Iparművészeti Múzeum și Magyar Nemzeti Múzeum din Budapesta, Muzeul Cluny din Paris, Muzeul de artă decorativă din Hamburg și altele. În țară le găsim în Muzeul Brukenthal din Sibiu, Muzeul Transilvaniei din Cluj, Muzeul de Artă București, Muzeul de Istorie București,

Muzeul Palatului Mogoșoaia etc. Într-un număr impresionant se află și în colecțiile particulare din străinătate și din țară. Iar majoritatea acestor opere de artă fac parte din patrimoniul catedralelor, bisericilor (indiferent de cult, ortodox, catolic sau reformat) și a mănăstirilor.

Din păcate în ultima perioadă argintăria, această comoară a Transilvaniei a fost dată uitării, iar promovarea acestui gen de artă, neglijat. Sursele documentare sunt foarte sărace cu privire la viața și activitatea acestor meșteri. Această mică istorie a argintarilor transilvăneni încearcă să le facă dreptate, scoțându-i din uitare și punându-i la loc de cinste atât pe ei, cât și operele lor, opere care, atât din punct de vedere tehnic, cât și artistic, le asigură puterea de comunicare peste timp, investindu-le cu calitatea de mesager permanent al aspirațiilor către omenesc și frumusețe, proprii poporului transilvănean.

Tehnologia confecționării unui potir și taler

Tehnica folosită pentru confecționarea, de exemplu, a unui potir, diferă de la un meșter a altul, dar în general ea se împarte în trei etape.

În prima etapă se obține forma cupei potirului, forma tălpii, inclusiv a piciorului și, dacă e cazul, al nodului, toate având forme finale, dar fără nici o ornare.

În etapa a doua se execută ornamentarea pieselor.

În ultima etapă de execută finisarea, retușarea (dacă e cazul), bronarea, șlefuirea și ansamblarea, toate aceste faze referindu-se și la talere.

În ceea ce privește prima etapă, e o mare diferență în tehnica de lucru a meșterilor din secolele XIV-XVII și tehnica de lucru actuală. Mărturie sunt siglele de breaslă a argintarilor din orașele Sibiu, Brașov, Cluj Napoca, Făgăraș, Târgu Mureș, Oradea, Mediaș și Sighișoara; sigla reprezintă un meșter care confecționează un potir (pahar) prin lovire cu ciocanul pe o nicovală dându-i forma dorită, procedeu care lua foarte mult timp. Procedura actuală este mult mai simplă, datorită evoluției tehnicii prelucrării metalelor.

Pentru a confecționa cupa unui potir, pe strung se strunjește dintr-un lemn de esență tare sau metal un șablon care redă forma pe care dorim să o aibă cupa potirului. În continuare decupăm un disc dintr-o tablă de cupru, alamă sau argint (depinde din ce material dorim să confecționăm potirul). Diametrul acestui disc trebuie să fie de două ori înălțimea cupei, iar grosimea discului sa fie între 0,8-1 mm. Discul se încălzește la flacără deschisă până ajunge la o culoare vișiniu deschis, după care se răcește în apă, astfel materialul devine mai maleabil și mai ușor de modelat. Discul se pune pe șablonul din strung și se sprijină cu vârful rotativ prin intermediul unei piese cu diametru mic, pentru a permite modelarea. După centrarea discului, prin rotire manuală, se pornește strungul, iar cu ajutorul unei role semirotunde, pornind de la

vârful rotativ spre diametrul exterior, rulăm prin presare discul spre șablon. Prin rulare, discul devine mai rigid, necesitând mai multe operații de decălire (înmuiere); aceste operații se repetă până ce discul se mulează perfect pe șablon.

Pentru a confecționa panerul cupei (ornamentul), se lasă cupa pe șablon, iar cu un disc mai mic în diametru (în funcție de ce înălțime dorim să aibă ornamentul cupei), la fel de călit, îl presăm cu rola pe cupă, având grijă ca presarea să nu afecteze forma cupei.

Următoarele etape de lucru sunt aproape în întregime similare cu etapele de lucru a argintăriei din secolele XIV-XVII.

Etapă următoare este ornamentarea pieselor. Explicațiile de față se referă la potirul cu paner, unde cupa rămâne netedă, restul pieselor fiind în general modelate. Pentru a efectua această operație, de exemplu talpa potirului și piciorul se umple cu mastic, format din 50 % bitum, 50 % nisip fin sau ipsos, compoziție la care se adaugă 10 % parafină și 5 % sacâz. Acest mastic se topește, se omogenizează și se toarnă în piciorul potirului, respectiv în talpă, iar după ce s-a răcit se desenează pe acestea modelul dorit cu ajutorul unor dălțițe fine de diferite forme. Modelul se conturează prin lovituri fine și uniforme, pentru a obține o adâncime constantă. Acest procedeu se numește „cizelură”. După ce am conturat toate modelele, pentru a le scoate în evidență, partea ce nu reprezintă conturul se bate spre interior cu ajutorul unor poansoane plate, având grijă ca loviturile să fie uniforme, astfel încât să obținem o adâncime constantă și uniformă, la fel cu adâncimea la care a fost conturat modelul, respectiv 1,5-2 mm. Acest fundal se punctează fin cu ajutorul unui poanson ascuțit, dar cu vârful puțin rotunjit. Acestui fundal punctat i se mai spune și „piele de rechin”. La ornarea panerului se folosește aceeași tehnologie ca și la ornamentarea tălpii, mai puțin la formarea fundalului, care aici se decupează cu ajutorul unor dălțițe fine și foarte ascuțite (sau se traforează). Prin acest procedeu obținem un ornament care reprezintă o încrengătură de lujere, frunze, flori și fructe, dând întregului ansamblu ornamental o formă sculpturală de mare efect, având în fundal corpul cupei, care este bronzat strident, scoțând astfel în evidență și mai mult frumusețea ornamentului.

În această a doua etapă, la confecționarea unui taler (pentru care am obținut forma finită, fără ornament, la fel ca la potir - prin rulare pe șablon), pentru execuția ornamentului avem nevoie de o tavă, de preferință din lemn, a cărui interior să fie mai mare decât diametrul talerului, la fel și adâncimea acesteia să fie mai mare decât adâncimea talerului cu cel puțin 2 cm. Tava se umple cu mastic topit, confecționat identic ca cel folosit la potir, iar înainte de a se întări masticul, se scufundă talerul cu fața în sus, până ce bordura acestuia ajunge la nivelul masticului. După ce masticul s-a întărit, se curăță suprafața talerului și se desenează modelul dorit. În continuare prin tehnica cizelării, formăm ornamentația talerului, inclusiv execuția fundalului.

În ultima etapă, în ceea ce privește potirele, se eliberează de mastic atât piciorul, cât și talpa, prin topire, la fel și panerul, se spală de urmele de mastic cu benzină, se degresează și se fac unele retușuri, dacă este necesar. La paner se retușează cu pile foarte fine urmele lăsate de dălțiță la decupare. Bronzarea se face cu sulfură de sodiu, după care piesele se spală, se usucă, iar părțile ornamentate se șlefuiesc.

Ansamblarea se poate face prin lipire sau cu ajutorul unui șurub care strânge la un loc toate piesele componente.

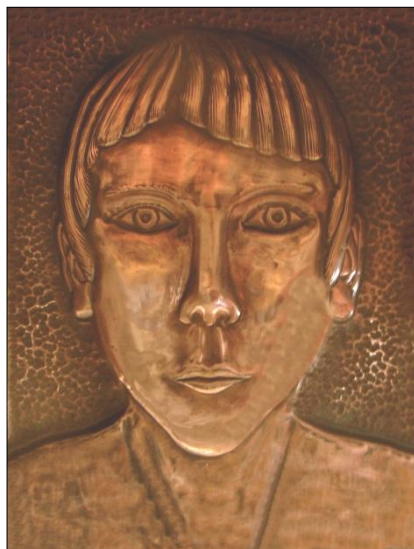
În această ultimă etapă, în ceea ce privește talerele, după modelare, acestea se încălzesc până se eliberează de mastic, se spală cu benzină, se degresează, se fac ultimele retușuri, dacă e necesar, și se montează o agățătoare. Se bronează, urmând în final să se șlefuiască partea ornamentală, fără a se atinge fundalul. În felul acesta se scoate mai bine în evidență ornamentul talerului. Șlefuirea ornamentului se face cu o pastă foarte fină, cu ajutorul unui material textil plușat sau cu o bucată de pâslă.

E bine de știut faptul că atât talerele, cât și potirele sunt confecționate din cupru, alamă, chiar și argint, aceste metale fiind foarte sensibile la umezeală, deci ele trebuie manipulate cu foarte mare atenție și trebuie expuse în locuri ferite de contactul cu aerul umed.

Lucrări executate

Cristina

Tiberiu

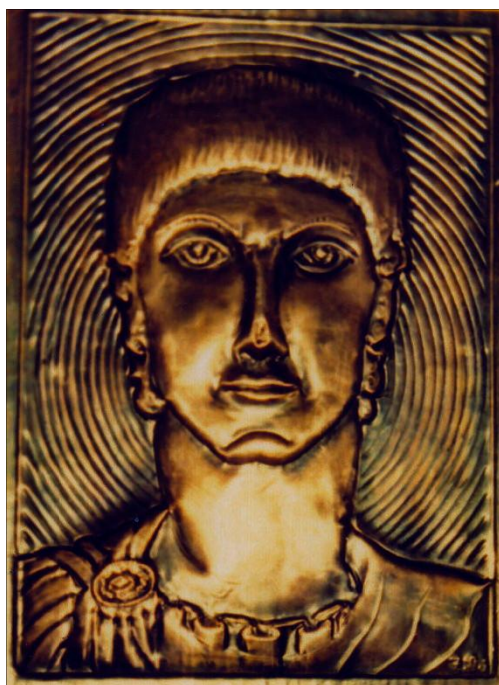

Gabriel

Expoziții personale și colective

2014. Expoziție de pictură V. Cecălăcean și metaloplastie I. Zibilianu, la Galeria „Unirea”

2014. Expoziție de pictură V. Cecălăcean și metaloplastie I. Zibilianu, la Galeria „Unirea”

2014. Expoziție de pictură V. Cecălăcean și metaloplastie I. Zibilianu, la Galeria „Unirea”

2014. Expoziție de pictură V. Cecălăcean și metaloplastie I. Zibilianu, la Galeria „Unirea”

2015. Expoziție de metaloplastie Ioan Zibilianu la Biblioteca Municipală Reghin

2015. Expoziție de metaloplastie Ioan Zibilianu la Muzeul de Etnografie Reghin

2015. Expoziție de metaloplastie Ioan Zibilianu la Muzeul de Etnografie Reghin

2014. Familia artistului Ioan Zibilianu, la Galeria de Artă „Unirea”

Evenimente în timp

1977. Artiști la Lacul Roșu

1977. Humulești, Casa memorială „Ion Creangă”

1977. Artiști la Mănăstirea Secu, județul Neamț

1977. Galeria de artă „Apollo”, Târgu-Mureș

1977. Artiștii metaloplastiști Berecz Ferenc, Ioan Zibilianu, Takács Albert, Ötvös Károly

1977. Expoziție de grup la Casa de cultură din Sovata

1977. Galeria de artă „Apollo”, Târgu-Mureș

1984. Casa de cultură din Reghin

1979. Galeria de artă „Apollo”, Târgu-Mureș

1979. Galeria de artă „Apollo”, Târgu-Mureș

1979. Expoziție județeană la Muzeul de Etnografie din Târgu-Mureș

1984. Galeria de Artă „Unirea”, sediul Asociației Artiștilor Plastici Mureș

Apariții televizate

Ecouri în presă

Expoziția cenacului tinerilor plasticieni de la „Azomureș”

Expoziția membrilor cenacului de plasticieni de la „Azomureș” a debutat sub semnele unui entuziasm evident. 35 de membri, cîți numără cenacul, expun în sala „Apollo” lucrări de pictură, grafică și artă decorativă. Este prima confruntare mai serioasă cu publicul în istoria cenacului de pînă acum; a mai existat o ieșire în public la începutul acestui an, la clubul „Prodcomplex”, dar fără să aibă anvergura expoziției prezente. Intenția tinerilor artiști amatori de a ieși în public credem că constituie și un prilej de verificare a potențialului cenacului, după ce un timp arderile s-au consumat pe „neștiute”. Profesiiile „de bază” ale expozanților sînt diverse: muncitori, tehnicieni, economiști, ingineri — cultura noastră socialistă, în dezvoltarea ei, implică accesul maselor populare la valorile cultural-spirituale și în același timp creează posibilitatea afirmării creatorilor de valori. Pe drept cuvînt, alt sub un aspect cît și sub celălalt, cultura socialistă este și trebuie să fie o cultură de masă. Numai că

această caracteristică a culturii noastre spirituale primește manifestări concrete în ambele cazuri: dacă teoretic și practic, prin politica culturală a partidului și statului nostru, fiecare cetățean are posibilitatea de a se instrui, cultiva și pregăti pentru a asimila orice tip de valoare spirituală — națională și universală — devine o imposibilitate teoretică ca fiecare dintre noi să fim om de știință ori artist plastic, poet sau prozator, muzician sau artist dramatic. Această imposibilitate este suplinită de mișcarea cultural-artistică de masă și am dovedit de atîtea ori că ea poate da valori de o înaltă substanță spirituală. Am făcut această precizare mai ales pentru faptul că în viața noastră culturală a avut loc în acest an un eveniment istoric — Congresul educației politice și al culturii socialiste — al cărui spirit trebuie tradus în fapt.

Existența cenacului de la Combinatul de îngreșăminte chimice din Tg.-Mureș este o realizare de certă valoare, creînd o formă organizată pentru toți cei

care vor să-și exprime plastic trăirile, gîndurile, sentimentele și aceasta cu atît mai raut cu cît este vorba de oamei care trăiesc zilnic febra producției de bunuri materiale, sînt zilnic în proba de foc a vieții. Este de apreciat și tendința de a expune rezultatele obținute. Dar fără a supăra pe nimeni, credem că deschiderea unei expoziții, într-un oraș ca Tg.-Mureșul, cu un pronunțat grad de profesionalism și calitate în circuitul valorilor plastice, într-o sală cu un afliux de public garantat, reclamă realizări artistice suficiente de relevante pentru a promova în primul rînd calitatea și bunul gust chiar dacă expozanții sînt numiți amatori. Din marea masă a oamenilor ei sînt cei mai apropiați și mai sensibili la marea artă. Pentru că nu numai că privesc într-un mod aparte ceea ce li se oferă ci și vor să dea și ei, și credem că vor avea de unde. Lipsa de îndrumare competentă,

munca la voia întîmplării face ca expoziția să cuprindă o evidentă superficialitate, lucru atît de periculos pentru potențialul probabil al cenacului. Socotim că sub o îndrumare competentă, invitînd în mijlocul acestor tineri artiști plastici (de ce numai brigăzile artistice de agitație sau cenacurile literare să fie patronate de specialiști) printr-o colaborare cu filiala Uniunii artiștilor plastici, prin organizarea unor expoziții cu temă și a altor activități care să permită membrilor cenacului plastic de la Combinatul de îngreșăminte chimice o pătrundere în tainele expresiei estetice, realizările lor artistice ar da alte valențe creației. Dacă cu această ocazie am reținut numai inițiativa pe care o dorim promovată, avem totuși suficientă încredere în potențialul creator al acestui cenacului pentru a-i aștepta realizările viitoare.

VIORICA HERDEAN
muzeograf

Az anyagi javak termelői – a művészet gazdagítói

A „Megéneklünk, Románia” országos fesztivál rendezvény-sorozatában nemcsak a műkedvelő és hivatásos művészek, előadók vesznek részt, hanem az alkotók is. És ezúttal nemcsak a hivatásos alkotókra gondolunk, írókra, költőkre, képzőművészekre, hanem az üzemekben, gyárakban, intézményekben, az anyagi javakat termelő egységekben dolgozó műkedvelő alkotókra is. A fesztivál a legdemokratikusabb részvételt biztosít hazánk minden fiának ebben a nagy mozgalomban. A tények azt igazolják, hogy az előadó-alkotó művészek (műkedvelők, hivatásosak) a legnagyobb odaadással, lelkesedéssel készülnek és vesznek részt a népi mozgalomban, az ország életében először megrendezésre kerülő „Megéneklünk, Románia” fesztiválon. A sok példa közül most a Marosvásárhelyi Vegyipari Kombinát műkedvelő alkotó körének tagjaival hozakodunk elő. E kör tagjai a napokban önálló kiállítással jelentkeztek a Szakszervezetek Művelődési Háza termeiben. Nem az első bemutatkozásuk, a múlt évben az Apolló teremben mutatták be szép alkotásaikat. A mostani azonban lényegesen különbözik az akkortól, hiszen ennek tematikája szorosan kapcsolódik a román nép két nagy történelmi eseményéhez, az 1877-es függetlenségi háborúhoz és az 1907-es parasztfelkeléshez. A kör tagjai — festők, faragók, rézművesek,

grafikusok — két teremben rendezték meg kiállításukat. Az elsőben a rézművesek szerepelnek. Zibileanu Ioan, Takács Albert, Tamás Pál, Ötvös Károly, Munteanu Ioan, Strete Gheorghe, Opriș Ilarie, Berecz Ferenc, Urzică Nicolae, Buja Vasile rézművei — a történelemből, mindennapi életünkben merített témák és mesehősök ábrázolása — gazdag fantáziáról, sajátos elképzelésről, mély gondolatíságról, hozzáértésről tanúskodnak. Munkáik precizek, ötletességet, művészi rátermettséget tükröznek. Egyesek olykor már nem is műkedvelői szinten fejezik ki mondanivalójukat. Ezek az alkotások beszédes bizonyítékai annak, hogy az anyagi javakat előállítók a művészet terén is milyen figyelemre méltóan munkálkodnak.

A másik teremben a festők, grafikusok mutatkoznak be. Itt is a harcok tematika kerül előtérbe. Nagyon sokan merítették témát az 1907-es felkelésből, az 1877-es függetlenségi háborúból. Ferenczi Mihály (Háborús emlékeim), Mare Octavian (1907-es felkelés), Hadnagy Gabriella (Plevnai emlékház), Bali András (1907). Hadnagy Gabriella (1877-es győzelem), Varga Csaba (Flăminzi — 1907) stb., festményei szép példái annak, hogy a műkedvelő alkotók hogyan viszonyulnak a történelmi múlthoz. De a jelent is ilyen hozzáállással örököltik meg. A Vegyipari Kombinát építőtelepe, vagy a Vegy-

ipari Kombinát látkepe éjszaka, a kazánkovácsok munkában, az aratás és más téma is helyet kapott alkotásaikban. Cordureanu Elena pedig igen leleményesen, sok ízléssel, ügyességgel sürített képbbe a „Megéneklünk, Románia” országos fesztivál eszmeiségét. Alkotása gazdag fantáziáról, kézügyességről tanúskodik.

A Vegyipari Kombinát alkotói körében munkások, technikusok, mérnökök, tisztviselők tevékenykednek, olyanok, akik mindennapi munkájukkal hozzájárulnak az anyagi javak előállításához és a „második műszakban” megtalálják annak a lehetőségét, hogy alkotó módon gazdagítsák az ország művészeti életét is.

DEZSI ÜDÖN

19 februarie 1977. Vörös Zászló

Rangos képzőművészeti kiállítás

A műkedvelő képzőművészek és naív alkotók már többször jelentkeztek kiállításon Marosvásárhelyen. Minden jelentkezősüket megdicsértük. A közönség is megszokta, igényli, hogy időközönként ezek az alkotók bemutatassák műveiket. Nem vitás, a műkedvelő képzőművészek, naív alkotók jelenlegi kiállítása, amelyet a Megéneklünk, Románia második országos fesztivál megyei szakasza keretében rendeztek meg, minden eddiginél gazdagabb, színvonalasabb. A megyéből mintegy hetven alkotó több mint négyszáz művet küldött be a kiállításra s ebből a zsűri 176-ot választott ki. A

fesztivál tömegszakasza idején a megyében — városon és falun — több mint ötven egyéni, vagy csoportos kiállítást szerveztek a műkedvelő képzőművészek. A fesztiválra való készülődés érezhetően megpezsdítette, fellendítette a műkedvelő képzőművészek, naív alkotók tevékenységét. Határozottan állíthatjuk, kitágult látókörük, változatosabb formában igyekeznek mondanivalójukat kifejezni. A tárlaton látható alkotások ékes bizonyítékai ennek a törekvésnek.

ZIBILEANU IOAN: Dracula

(rézveret)

KISS ANNA (faliszőnyeg)

SIKÓ DÁNIEL: Munkások

(szobor)

23 ianuarie 1979. Vörös Zászló

Festivalul național „Cîntarea României“

Expoziție județeană

Intr-una din sălile Muzeului județean de istorie din Tîrgu-Mureș (strada Horea) a fost deschisă una dintre cele mai reușite expoziții cu lucrări realizate de meșteri și artiști populari. Impresionează, în primul rînd, diversitatea genurilor abordate ca și nivelul calitativ ridicat al exponatelor, urmare a unei riguroase selecții.

Meșteri populari din județ, artiști amatori aparținînd unor cercuri de creație din comune și întreprinderi realizează în această expoziție o sinteză, am putea spune, a ceea ce reprezintă, actualmente, creația populară mureșeană. Textilele (țesături, cusături de interior, împletituri, costume populare) își au reprezentanți de seamă în județul nostru: Ana Crișan, Emil Pop, Maria Boariu, Maria Vețcan, Golya Anna, reușind să rămînă în granițele frumosului artistic, autentic, a tradiționalului în ornamentica populară din zona noastră

geografică. Ceramica și-a aflat, de asemenea, reprezentanți valoroși prin lucrările semnate de Kelemen Zoltan, Fall Sandor, De Villa Ernest, Tompa Ferenc, Kirizba Istvan.

Un domeniu în care obiectele expuse pot fi considerate ca făcînd parte din rîndul celor create de profesioniști îl constituie metaloplastia, gen în care Berecz Ferenc, Ioan Zibilianu, Gheorghe Strete au înregistrat certe reușite. Amintim de asemenea lucrările realizate într-o tehnică inedită de Zaharia Frățilă, intrînd în domeniul tapiseriei, cu efecte decorative apreciabile. Remarcăm, totodată, stilpii funerarî realizati de Augustin Găluțiu.

Expoziția meșterilor și artiștilor populari poate fi considerată, și este, o reușită în planul manifestărilor organizate în cadrul Festivalului național „Cîntarea României“.

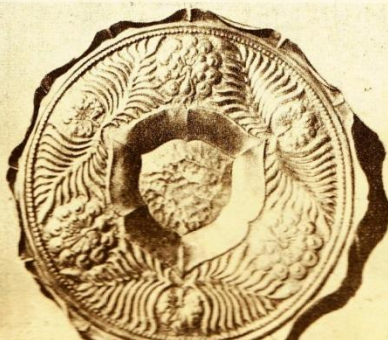
DORU MUREȘAN

Díszítőművészeti kiállítás Marosvásárhelyen

sők, Erdélyi László és Jakabffi József csontfaragó, valamint Plajás György, a textíliásztika egyik legnépszerűbb hazai művelője, mutatta be az utóbbi évek termését. Léven, hogy Plajás György munkásságát többen ismerik, ezúttal elsősorban az amatőr ötvösök és csontfaragók csoportos jelentkezését méltatom.

Tájakon a fémveréssel, fémdomborítással foglalkozó ipar- és amatőr művészek alapanyaga ma már legtöbb esetben a réz, ami viszonylag könnyen hozzáférhető, csábítón könnyen megmunkálható, kevés erőfeszítést igényel, és a nagyközönség számára anyagiilag is könnyen elérhető. A mostani kiállítás nemcsak mesterségbeli tudásból, hanem művészi érzékenységből is jelesre vizsgáztak. A díszlángy-funkciót betöltő tányérformák mellett a figurális rézdomborítás térhódításának vagyunk tanúi. Ötömmel nézegettem Tamás Pál sikerült alakjait magával ragadótt munkáinak életes zamata, expresszivitása. Bandi Dezso ütműltatásai alapján évek óta készíti a szobrászati szobor kompozíciókat. Ötvös Károly mesealakjai, Gheorghe Strete táncosai, Berecz Ferenc tányérai, Ioan Zibilianu kupái jelzik, hogy sem a tehetséggel, sem a mesterségbeli tudással nincs baj. Erdélyi László és Jakabffi József csontfaragásai az egykori lőporszaruk legszebb motívumkincsét viszik tovább. A leggyengébb díszítőformák így épülnek be a művészeti jelrendszerbe...

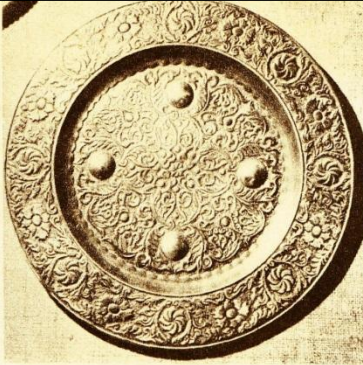
Tamás Pál: Fémdomborítás
Haragos Zoltán felvételei

Berecz Ferenc: Díszláng

Ennél jobb, nagyobb közönségsikerre biztosító ötletet el sem tudok képzelni: kiállítani ott, ahol naponta a színházlátogatók százai fordulnak meg. A Művelődési Központ művészek Maros megyei Egyesületének, a Népi Alkotások és Művészetek Tömegmozgalom megyei Irányító Központjának volt az az elgondolása, hogy a sokak által halodóknak hitt ötvösségnek, csontfaragásnak végre olyan fórumot biztosítsunk, amely a művészemestesség felvirágzását eredményezheti. Már a megnyitó napján közel kétszázan tekintettek meg a kiállított munkákat a marosvásárhelyi Nemzeti Színház tágas előcsarnokában. Az amatőr ötvösök és csontfaragók ilyen masszív és nívós jelentkezésére Vásárhelyt eddig nemigen volt példa!

Berecz Ferenc, Vasile Buja, Ötvös Károly, Gheorghe Strete, Takács Albert, Tamás Pál, Ioan Zibilianu ötvö-

Gheorghe Strete: Tál
Jakabffi József: Csontfaragás

TÓFALVI ZOLTÁN

Metaloplasticienii de la C.I.C.

La sediul Asociației artiștilor plastici amatori din Tg.-Mureș a fost vernisată expoziția de grup a plasticienilor amatori **Ioan Zibileanu, Jakabffi Jozsef și Berecz Francisc**, toți trei făcând parte din cenacul de artă plastică de la C.I.C. Tîrgu Mureș. Lucrările expuse fac parte dintr-un gen artistic — metaloplastie și sculptură în os — așezat, inexplicabil pînă acum, la periferia manifestărilor plastice expoziționale, fiind asociat, mai mult sau mai puțin obiectiv, cu producția artizanală și deci tratat, pe nedrept, ca atare. Spun inexplicabil, pentru că o lucrare artistică realizată în metaloplastie nu poate fi confundată cu un obiect de artizanat cu funcție vizual estetică. Pe de altă parte o explicație, subiectivă ca mobil, pentru a motiva reținerea în fața acestui gen de artă, poate fi găsită tocmai în abundența produselor artizanale, mai mult sau mai puțin de prost gust, a imitațiilor din plastic și a obiectelor de metal realizate tehnic.

Lucrările prezentate de Zibileanu și Berecz (de altfel ei se pot lăuda cu cîteva manifestări expoziționale) împreună

cu altele realizate în această tehnică de alți 6 metaloplasticieni de la „Azomures”, pot alcătui oricînd materialul necesar organizării unei expoziții județene de metaloplastie la care să participe toți artiștii plastici profesioniști și amatori care se ocupă de acest gen de artă.

Realizarea unei lucrări de metaloplastie necesită o muncă deosebită în care nu numai cunoașterea perfectă a mestesugului este importantă, ci și gîndirea artistică, imaginația, stăpînirea desenului, cunoașterea regulilor compoziționale, vederea în spațiu, nuse toate în slujba corelației continuu-formă, pentru obținerea unei lucrări cu adevărat de artă. Este ceea ce reușesc să demonstreze Zibileanu și Berecz.

Ceea ce Jakabffi Jozsef prezintă (încrustații în os, majoritatea în corn de bovină) nu poate fi confundat nici cum cu producția unor așa-zisi artiști confectioneri de „statuete în os”. Lucrările lui se cuprind perfect în rigorile artei decorative și rezistă în fața oricărei pretenții estetice.

DORU MUREȘAN

Expoziții festive

Asociația artiștilor plastici amatori din județul Mureș organizează și ea, prin intermediul creațiilor membrilor săi, o expoziție omagială dedicată sărbătorii naționale a poporului român. Deschisă la Casa de cultură a sindicatelor din municipiul Tîrgu Mureș, expoziția cuprinde peste 150 de lucrări semnate de 69 artiști plastici amatori, lucrări de pictură, sculptură, grafică, artă decorativă reunite sub semnul gestului de adîncă cinstire adus mărețului eveniment de la 23 August 1944.

Mai puțin încheată sub aspect tematic, expoziția, lucrările prezentate, constituite de fapt prin ea însăși însemnul omagial, artiștii plastici amatori mureșeni dăruind astfel cele mai bune realizări din recenta lor creație întru cinstirea momentului aniversar. Manifestarea de la Casa de cultură a sindicatelor a fost deci organizată cu mare exigență sub aspectul calității, în larga paletă de lucrări fiind semnate foarte multe realizări de valoare. Remarcăm astfel exponatele semnate de Domahidi Gyula, Gheorghina Crăciun, Kassai Zoltan, Tiberiu Șerban, Virág György, Horea Remus Epure, Daniela Constantin, Barabási Győző, Fazakas Ramona, Járay Ernő, Hadnagy Gabriela, Jyenes Tibor, Gámentzi Zoltán, Máthé András, Molnár Vincze, Ioan Zibileanu, Jakobffy Jozsef, Gheorghe Strete, Berecz Ferencz, Gheorghe Vultur, Tompa Francisc, Fall Sandor și alții, expoziția reușind în mare măsură să lea dimensiunea adevărată a ceea ce artiștii plastici amatori înseamnă actualmente pentru creația artistică de masă din județul Mureș.

DORU MUREȘAN

KIÁLLÍTÁS RÉGENBEN...

● **Június 24-én,** délelőtt 10 rakor nyílik meg a régi m velődési házban **Zibileanu Io** és **Berecz Ferenc** ötvösművésze kiállítása. A kiállítók számos m gyei és országos díjat nyertek. jelenlegi tárlaton díszítőműv szeti tárgyak (kelyhek, ötvös-t lak, gyümölcstartók stb.) tekin hetők meg.

1981. Steaua Roșie

23 iunie 1984. Vörös Zászló

La Galeria de Artă „Unirea”, Târgu-Mureș,

Triplu eveniment cultural

Exemplară manifestare a fost sâmbătă, 26 aprilie a.c., la Galeria de Artă „Unirea”, Târgu-Mureș, a Asociației Artiștilor Plastici Mureș (AAPM), moderată de prof. **Constantin Bogosel**, președintele Sucursalei Târgu-Mureș a Uniunii Artiștilor Plastici. „Suntem în deschiderea unui triplu eveniment cultural – a spus moderatorul – constituit din pictură și lansare de carte, cu plasticiana **Voichița Manu-Cecălăcean**, clujeancă, însoțită cu obârșii în Maramureșul ei drag, și metaloplastie cu **Ioan Zibileanu**”. După această punere în temă, cel dintâi cuvânt i-a aparținut lui **Czirjék Lajos**, vicepreședinte al AAP Mureș, care, succint, a punctat câteva elemente definitorii ale creației de astăzi a celor doi plasticieni. Pe simeze ori pe cuburi de lemn, cei doi se prezintă publicului iubitor de frumos cu 32 de lucrări de pictură – bați și ulei pe pânză, Voichița, și vreo 18 exponate în metal, realizate cu finețe, migală, pricepere de Ioan Zibileanu.

Cel dintâi luat în vizorul plasticianului profesionist, muzeograful expert **Vasile Mureșan**, a fost Ioan Zibileanu. „Am să încep cu Zibileanu pentru că Voichița vine cu două elemente plastice ce se împletesc. Ioan Zibileanu face parte din categoria orfevarilor vechi, cei care au pus în valoare metalul, aurul, pietrele prețioase. Îți trebuie răbdare, cunoaștere și mult-mult talent pentru a realiza cupe, potire, pahare, talere. Cu măiestria lui, Ioan Zibileanu ne-a transmis, prin forme, simboluri: viața, vegetația, creștinismul bizantin. Forme de-a dreptul uluitoare. Acest ultim orfevar din județul Mureș a făcut artă, nu doar metaloplastie. Felicitări! Păcat că nu se mai găsește cineva apropiat să-i continue opera!”. Și a continuat cu Voichița Manu-Cecălăcean. „Astăzi, Voichița «păcătuiește» cu trei lucruri. Pe simeze ne prezintă lucrări realizate în bați, mai rar acest lucru. De ce nu le-a realizat color? A făcut sepie, monocromia baifului, cu scene din trecut, pe care le aduce către noi – dans, sărbători, chemători, biserici ori ogiva acesteia, tradiții, obiceiuri populare, și românești, și maghiare. Apoi trece la culoare, cu simboluri solare ori de altă natură. Cu nostalgie se întoarce în Maramureșul ei. Și, al treilea lucru, vine cu „**Viata, un dar**”, volum cu care

De la stânga la dreapta: Constantin Bogosel, Vasile Mureșan, Czirjék Lajos, Voichița Manu-Cecălăcean, Ioan Zibileanu, Ilarie Gh. Opris

își face debutul în poezie și cu care, de ce nu, ne surprinde. Prin el își caută drumul spre iubire, spre oameni, spre Dumnezeu. «La tine, Doamne, am pornit/Pe treptele de mănăstire/Călcând cu frică, chinuit/ Peste neantul de iubire» (Poezia «La tine, Doamne ...»)". Adăugăm noi, este un volum de poezie cu fotoreproduceri după tablouri realizate de Voichița Manu-Cecălăcean, dedicat celor mai buni prieteni, „fără de care n-aș fi ajuns ceea ce sunt astăzi”. Mare stare emotivă a trăit sâmbătă, 26 aprilie a.c., Voichița, care a avut puterea să spună: „Mulțumesc conducerii AAP Mureș, o asociație extraordinară, care-i precum un izvor de sănătate. Aici mi-am găsit împlinirea, în acest colectiv de creatori. Să aveți parte de bucurii!”. Nu în ultimul rând, președintele AAP Mureș, **Ilie Gh. Opris**, s-a referit la ambii exponanți, spunând că Ioan Zibileanu lucrează de 41 de ani în metaloplastie, făurind lucrări de excepție, iar Voichița Manu-Cecălăcean prezintă în întreaga Transilvanie în lucrările sale, având ca tematică lucrări cu scene din Brașov, secuime, Sovata, nu doar din Maramureșul ei. O carte cu care surprinde, tipărită la Intermedia Group Târgu-Mureș, sub egida Editurii NICO. Felicitări ambilor exponanți! În preambulul manifestării de la „Unirea”, copii de la Societatea Culturală „Miorița”, avându-i alături pe **Gheorghe Vanga**, președinte, și **Albert Eva**, instructor, au prezentat jocuri populare. În rol de mici dansatori: **Alexandra Popescu, Teodora Pavel, Sonia David, Andreea Nistor, Cătălin Radu, Orlando Ardelean, Alexandru Naghi, Florin Gabor**.

DORIN BORDA

3 mai 2014. Cuvântul liber

„Flori, Portrete, Icoane și Talere” la Galeria de Artă „Unirea” - Maria Mera și Ioan Zibilianu

Foto: IOSIF TRIF

Prin pasiuni, sufletul omului se înalță mai aproape de Dumnezeu și împărtășește o fărâmbă din bogăția ce-o are, din frumusețea fără seamă, din dragostea nemărginită pentru minunățiile create, de însuși Marele Arhitect. Acolo, în sufletul omului, este un tărâm fermecat, un tărâm în care chiar și cele mai dureroase trăiri, cele mai dureroase sentimente,

de artiști. Două domenii care s-au împletit într-o singură expoziție, pictura în ulei pe pânză și metaloplastia, domenii ale artei plastice care, acum, au propus tematici provocatoare, îndrăznețe și cu rafinament lucrate.

Artista Maria Mera ne-a înșeninat cu „Florile”, cu „Portretele” și cu „Icoanele” dânsei, iar la domnul Ioan Zibilianu am putut

8 februarie 2018. Cuvântul liber

pot înmiresma, pot înflori și le putem admira pe simezele Galeriei de Artă „Unirea” din Târgu-Mureș.

Vernisajul Expoziției de Pictură a artistei Maria Mera și a Expoziției de Metaloplastie al artistului Ioan Zibilianu, din data de 3 februarie 2018, de la Galeria de Artă „Unirea” din Târgu-Mureș, a reunit doi artiști, cu pasiune pentru arta plastică. Admirabila voce a doamnei Andreea Petruțiu a adus în sânul Asociației Artiștilor Plastici Mureș tradiția Văii Mureșului.

admira talerele realizate cu deosebită măiestrie și cu tematici diverse. Gazdele acestui eveniment, domnul **Ilarie Gh. Opriș**, președinte al Asociației Artiștilor Plastici Mureș, și domnul **Czirjék Lajos**, vicepreședinte al Asociației Artiștilor Plastici Mureș doi domni care, prin activitatea dănilor, aduc glorie acestei asociații, au mulțumit pentru căldura și atmosfera prietenoasă a acestui eveniment.

Un vernisaj este o bucurie fără margini pentru artist, iar atunci

Invitați de seamă, domnul **Lazăr Lădăriu**, redactor-șef al cotidianului „Cuvântul liber”, și domnul **Nicolae Băciut**, director al Direcției Județene pentru Cultură și Culte, și-au arătat aprecierea pentru operele expuse pe simeze și respectul pentru munca depusă

când munca depusă este și apreciată, artistul culege roadele muncii sale împreună cu iubitorii de artă. Astfel, vernisajul devine o sărbătoare a creațiilor, a sufletelor frumoase, a iubirii și, bineînțeles, a prieteniei.

Felicitări!!!

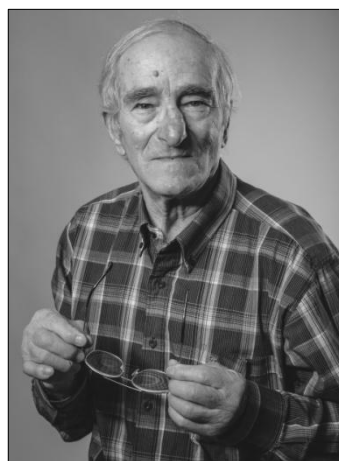
GABRIELA BORDA

Aspect de la vernisaj

Ioan Zibilianu

Ioan Zibilianu s-a născut în ziua de 27 aprilie 1940 în orașul Gheorgheni, iar în anul 1945 s-a mutat împreună cu părinții în orașul Reghin, unde a copilărit și unde și-a efectuat studiile. Aici a absolvit școala profesională, secția prelucrări prin așchiere, specialitatea strungar. A lucrat la C.I.L. Reghin, secția „aero”, mai apoi la I.R.U.M. Reghin. În 1961 a plecat în Moldova, în Onești, unde a fost angajat la Combinatul de Cauciuc Sintetic. În anul 1971 a revenit acasă și s-a angajat la C.I.C. Târgu Mureș. Este și perioada în care a început să lucreze în metaloplastie. Este membru fondator al Cenaclului Azomureș Târgu Mureș, iar în anul 1979 devine membru al Asociației Artiștilor Plastici Mureșeni.

În anul 1987 pleacă din țară în interes de serviciu și revine în 1990, dar, din motive obiective, nu mai poate relua activitatea în metaloplastie. Doar mai târziu, în anul 2011, începe să lucreze din nou, iar în 2013 redevine membru al Asociației Artiștilor Plastici Mureș, unde activează și în prezent.

În prima perioadă a activității sale (1971-1987) majoritatea lucrărilor sale au fost plachete și talere, mai puțin potire și pocale. În a doua perioadă, din 2011 până în prezent, lucrările sale fiind potire, talere și pocale, pentru confecționarea acestor lucrări s-a inspirat din argintăria Transilvăneană din secolele XIV-XVII, perioadă în care argintăria Transilvăneană a atins apogeul, fiind cea mai renumită din estul Europei.

De-a lungul activității sale artistul a participat la numeroase expoziții consacrate artiștilor plastici, atât pe plan local, cât și pe plan național. Lucrările lui au ajuns și peste hotare în Ungaria, Austria și Elveția.

Expoziții de grup și colective

- 1974 - expoziția colectivă, sala de festivități al C.I.C. Târgu Mureș;
- 1974 - expoziție județeană;
- 1976 - expoziția colectivă, „Prodcomplex”;
- 1976 - expoziția colectivă a Cenaclului Azomureș la Galeria de Artă „Apollo” Târgu Mureș;
- 1977 - expoziție colectivă județeană - Palatul Culturii Târgu Mureș;
- 1978 - expoziție colectivă, holul Teatrului Național Târgu Mureș;
- 1979 - expoziție colectivă, Sovata;
- 1979 - expoziție de artă naivă - Galeria de Artă „Unirea” Târgu Mureș;
- 1980 - expoziție colectivă - Galeria de Artă „Unirea” Târgu Mureș;
- 1981 - expoziția interjudețeană Alba Iulia;
- 1981 - expoziție județeană - Galeria de Artă „Unirea” Târgu Mureș;
- 1982 - expoziția Republicană București;
- 1983 - expoziție județeană - Galeria de Artă „Unirea” Târgu Mureș;
- 1984 - expoziție colectivă, Reghin;
- 1993 - expoziția județeană de artă naivă - Galeria de Artă „Unirea” Târgu Mureș;
- 2014 - expoziție de grup - Galeria de Artă „Unirea” Târgu Mureș;
- 2016 – expoziție de grup – Galeria de Artă „Unirea” Târgu Mureș;
- 2016 – expoziție de grup – Cetatea Medievală Târgu Mureș, Bastionul Dogarilor;
- 2016 - expoziție de grup – Cetatea Medievală Târgu Mureș, Corpul B;
- 2017 - expoziție de grup – Cetatea Medievală Târgu Mureș, Bastionul Dogarilor;
- 2018 - expoziție de grup – Galeria de Artă „Unirea” Târgu Mureș;
- 2018 - expoziție de grup – Cetatea Medievală Târgu Mureș, Bastionul Dogarilor.

Expoziții personale

- 2015 - Biblioteca Municipală Reghin;
- 2016 - Muzeul Etnografic Reghin;
- 2016 - Cetatea Medievală Târgu Mureș, Corpul B;
- 2017 - Cetatea Medievală Târgu Mureș, Corpul B;
- 2018 - Cetatea Medievală Târgu Mureș, Corpul B.

Bibliografie

1. Galia Maria Gruder, *Cartea Aurului*, Editura Humanitas, 2005.
2. Vasile Drăguț, *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, Editura științifică și enciclopedică, 1976.
3. Viorica Guy Marica, *Sebastian Hann*, Editura Dacia, 1972.
4. Ilarie Gh. Opreș și Vasile Mureșan, *Ioan Zibilianu Metaloplastie*, Editura Nico, 2016.
5. Corina Nicolescu, *Arta metalelor prețioase în România*, Editura Meridiane, 1973.

Cuprins

I. Băciuț, Nicolae (Artă & meserie)	4
Artă & meserie	5
Artă lui Ioan Zibilianu	6
Cuvânt înainte	8
Scurt istoric	10
Tehnologia confecționării unui potir și taler	22
Lucrări executate	25
Expoziții personale și colective	56
Evenimente în timp	60
Apariții televizate	66
Ecouri în presă	67
Ioan Zibilianu	77
Expoziții de grup și colective	78
Expoziții personale	79
Bibliografie	80
Cuprins	81

